

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

RAPPORT 661

Nota

Maasmechelen, Rijksweg 606-608 Nieuwbouw van een handelsruimte

Deel 2: Programma van Maatregelen

Sebastiaan Augustin, Hanne De Langhe, Petra Driesen &
Joris Steegmans
Oktober 2018

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

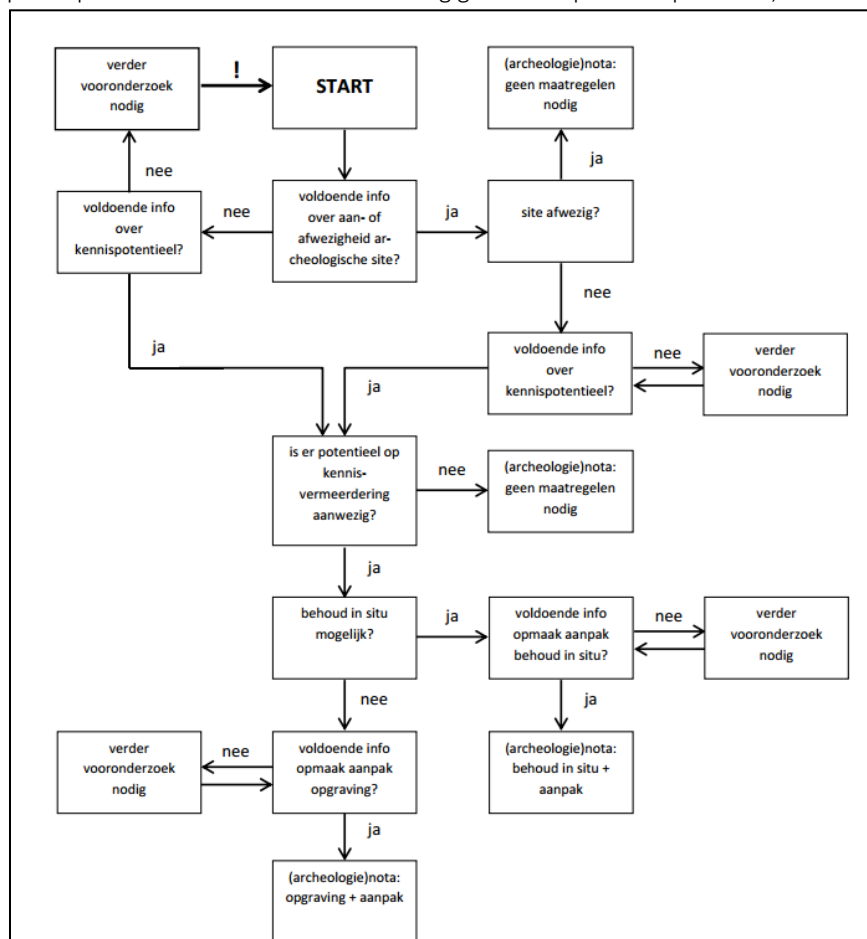
1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Initieel werd door *ARON bvba* een archeologienota met uitgesteld traject (ID 7255) opgesteld bestaande uit een bureauonderzoek. Op basis van dit onderzoek was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee. Daarom was aanvullend vooronderzoek noodzakelijk.

Dit aanvullend vooronderzoek bestond uit een landschappelijk bodemonderzoek (2018H266) en een proefsleuvenonderzoek (2018I174) en werd uitgevoerd op een ca. 8350 m² groot perceel, kadastraal gekend als Maasmechelen, Afd. 2, Sectie B: percelen 692K, 694G, 697G2, 697F2 en 699E en gelegen langs de Rijksweg 606-608 in Maasmechelen (prov. Limburg).

Het landschappelijk bodemonderzoek (2018H266) vond plaats op het gehele terrein. Er werden tijdens dit onderzoek 7 profielputten aangelegd tot op een diepte tussen de ca. 2 m en 2,5 m onder het maaiveld. In profielput 5 werd een aanvullende boring gezet tot op een diepte van 3,7 m onder het maaiveld.

Er werden drie niveaus met een archeologisch potentieel aangetroffen in het onderzoeksgebied. Tijdens de geplande ruimtelijke ontwikkeling zal vooral het eerste niveau, daterend vanaf de bronstijd, gecompacteerd dan wel vergraven worden. Voor dit niveau werd daarom aanvullend vooronderzoek geadviseerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Gezien de andere, oudere niveaus niet of nauwelijks aangesneden worden tijdens de geplande bodemingrepen, werd er hiervoor geen aanvullend vooronderzoek geadviseerd.

Afb. 29: Beslissingsboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 2.0, p. 31).

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden op het terrein 4 OZO-WNW georiënteerde proefsleuven aangelegd. De afstand tussen de 2 m brede proefsleuven bedroeg tussen de 14 en 15 m (van middenpunt tot middenpunt) en de sleuven hadden in totaal een oppervlakte van 874 m². Er werden 2 kijkvensters aangelegd met een oppervlakte van 104 m² en van 75 m².

Door de aanwezigheid van niet gesloopte gebouwen en een uitgebroken kelder (-1 m), werd een aantal sleuven onderbroken en / of korter aangelegd en kon 421 m² van het terrein niet onderzocht worden. In totaal werd dan

ook 1053 m² onderzocht, wat neerkomt op 12,6 % van de oppervlakte die effectief onderzocht kon worden (nl. 8350 m²).

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek geen archeologische sporen aangetroffen.

Op basis van voorgaande onderzoeken kon een gemotiveerd advies gegeven worden aangaande het al dan niet uitvoeren van verder archeologisch onderzoek.

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Het landschappelijk bodemonderzoek door middel van profielputten toonde aan dat in het onderzoeksgebied drie niveaus met een archeologisch potentieel aanwezig waren:

- Doorheen het bovenste alluviumpakket C1 kunnen vindplaatsen daterend vanaf de bronstijd voorkomen. In de top van het alluviumpakket worden postmiddeleeuwse sporen verwacht. Het pakket bevindt zich op een diepte van 0,5 m – 1,9 m onder het maaiveld;
- Het tweede niveau dateert vermoedelijk vnl. uit het midden-neolithicum en bevindt zich op een diepte van ca. 1,9 – 2 m onder het maaiveld;
- Het derde niveau, daterend vanaf het midden-neolithicum of het mesolithicum, bevindt zich op een diepte van ca. 3,2 m onder het maaiveld.

Het bovenste niveau werd waargenomen op het volledige terrein, het tweede en derde niveau kwamen enkel voor in de stroomgeul in het westen van het terrein. In het oosten van het terrein kwamen onder de overstromingssedimenten (C1) meteen beddingsgrinden voor, hetgeen betekent dat eventueel aanwezige oudere sporen (daterend van vóór de bronstijd) hier hoogstwaarschijnlijk verspoeld of weggeërodeerd zijn.

Of de hierboven beschreven niveaus ook effectief archeologische niveaus zijn, is tot heden onzeker. Vnl. in de restgeul lijkt de kans op bewoningssporen klein. Wel kunnen geïsoleerde vindplaatsen van geringe omvang, zoals bruggen, visfuisen, kano's, deposities etc. voorkomen.

Het proefsleuvenonderzoek (2018I174), dat weliswaar enkel info geeft voor het meest recente historische niveau met een archeologisch potentieel, leverde geen archeologische sporen of vondsten op. De archeologische waarde en het potentieel op kenniswinst voor de periode posterieur aan de ontbossingen van 4000 BP is daarmee zeer laag.

Gezien de diepere en dus oudere niveaus met een archeologisch potentieel binnen het projectgebied niet nader onderzocht werden, kan niet uitgesloten worden dat er nog een ouder archeologisch bodemarchief op het terrein aanwezig is. De waarde en het potentieel op kenniswinst van deze niveaus is momenteel niet gekend, maar lijkt eveneens eerder laag vanwege de ligging in de stroomgeul.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in Deel 1: Verslag van de resultaten, 1. Beschrijvend gedeelte, 1.2 Beschrijving van de geplande bodemingrepen kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De initiatiefnemer plant op een ca. 8771 m² groot gebied, kadastraal gekend als Maasmechelen, Afd. 2, Sectie B: percelen 692K, 694G, 697G2, 697F2 en 699E en gelegen langs de Rijksweg 606-608 in Maasmechelen (prov. Limburg), de nieuwbouw van een handelsruimte en omgevingsaanleg.

Voorafgaand aan de nieuwbouw dient een woonhuis (ca. 200 m²) en een bijgebouw afgebroken te worden. De bodemingrepen ten gevolge van de sloop zullen reiken tot op een diepte van maximaal ca. 2,5 m onder het

bestaande maaiveld.²⁹ Voor het uitbreken van de verhardingen rondom het huis wordt een max. verstoringsdiepte van 40 cm onder het bestaand maaiveld verwacht. Voor het afbreken van het bijgebouw op perceel 694G rekent men op een maximale verstoringsdiepte van 80 cm.

Voorafgaand aan de nieuwbouw van de handelsruimte zal eerst de teelaarde afgegraven worden tot op een vermoedelijke diepte van ca. 30 cm onder het maaiveld. Vervolgens zal het terrein worden opgehoogd naar het huidige niveau in het oosten van het terrein.

De handelsruimte zal gefundeerd worden d.m.v. funderingssokkels (ca. 1,2 m x 1,2 m x 0,7 m) met aanzet op een diepte van 1,1 m onder de vloerpas (20 cm hoger dan het midden van de straat).

De verhardingen zullen verstoringen tot op een diepte van max. 40 cm onder het nieuwe maaiveld veroorzaken.

De bodemingrepen voor de groenzones zullen reiken tot op een max. diepte van respectievelijk 30 cm onder het nieuwe maaiveld voor het afgraven van teelaarde en het inzaaien van gras en lokaal maximaal 80 cm onder het nieuwe maaiveld voor het planten van bomen.

Achter het gebouw wordt een infiltratiebekken aangelegd, maar door de ophoging van het terrein is de bodemingreep van het bekken beperkt tot ca. 40 cm.

Nutsleidingen en riolering veroorzaken verstoringen tot maximaal 1 m onder het bestaand maaiveld.

Enkel voor een waterput worden diepere verstoringen verwacht tot op maximaal 2,5 m onder het maaiveld over een oppervlakte van ca. 12 m².

Indien archeologische resten aanwezig zijn op het terrein, zullen de meest recente archeologische sporen zich op een diepte vanaf 40 à 50 cm onder het maaiveld bevinden over het gehele onderzoeksterrein. Dit betekent dat men bij het afgraven van de teelaarde het eerste niveau met een archeologisch potentieel reeds kan bereiken. Ook een heel aantal andere bodemingrepen reiken tot in dit niveau. Hierbij kunnen eventueel aanwezige archeologische sporen daterend vanaf de bronstijd gecompacteerd dan wel vergraven worden. Vermits tijdens het proefsleuvenonderzoek echter geen sporen aangetroffen werden, is hoogstwaarschijnlijk geen archeologische site in dit niveau op het terrein aanwezig en is er dus ook geen impact.

Het tweede niveau met archeologisch potentieel bevindt zich in het westen van het onderzoeksterrein op een diepte tussen de 1,9 en 2 m onder het maaiveld. In het oosten is dit niveau niet aanwezig.

Gezien de bodemingrepen over het algemeen beperkt zijn qua diepte, wordt dit niveau niet of nauwelijks aangesneden bij uitvoer van de geplande werken.

De geplande leidingen worden aangelegd tot op een diepte van maximaal 1 m onder het bestaande maaiveld. Het planten van bomen in de groenzones zal een maximale bodemingreep van 80 cm diepte met zich meebrengen. Overige bodemingrepen gaan minder diep. De bouw van de hal veroorzaakt bodemingrepen tot 1,1 m onder de vloerpas, die over het algemeen meer dan 20 cm hoger ligt dan het huidige maaiveld. De aanleg van verhardingen en grasperken veroorzaakt nog minder diepe uitgravingen, evenals de afbraak van bestaande verhardingen. Dit betekent dat er tussen het tweede niveau en de bodemingrepen een buffer zit van minimaal ca. 0,8 m tot 1 m. Deze buffer is groot genoeg om potentieel aanwezige archeologische resten in het tweede niveau te vrijwaren van verstoringen.

Enkel in het oosten vinden diepere bodemingrepen tot op 2,5 m diepte onder het maaiveld plaats voor de geplande waterput en de afbraak van de bestaande woning. Deze bodemingrepen worden ten noordoosten en zuidwesten van PP1 uitgevoerd, waarin het tweede en derde niveau niet aanwezig was. Vermits onder niveau C1 op dit terreindeel meteen Stokkemgrinden voorkomen, zijn potentieel aanwezige archeologische resten die dateren van vóór de bronstijd hier hoogstwaarschijnlijk verspoeld.

Bijkomend kan opgemerkt worden dat de oppervlakte van de diepere verstoring beperkt is tot 12 m² ter hoogte van de waterput, die iets westelijker in de richting van de oude Maasgeul gelegen is. Ter hoogte van de bestaande woning (ca. 200 m²) worden hoofdzakelijk reeds geroerde bodems aangesneden.

Er is dus geen of nauwelijks sprake van een impact op het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief in niveau 2.

Het derde niveau met archeologisch potentieel bevindt zich op een diepte van ca. 3,2 m onder het maaiveld. Vermits de bodemingrepen tot maximaal ca. 2,5 m onder het maaiveld gaan zal er een buffer zijn van minimaal 0,6 à 0,7 m. Deze buffer is groot genoeg om ook hier potentieel aanwezige archeologische resten van verstoringen te vrijwaren. Er is dus ook hier geen impact op het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief.

---

²⁹ Schriftelijke communicatie met *Kurt van Gestel* van SBO dd. 06/06/2018

1.4 Bepaling van maatregelen

Aangezien er geen archeologische vindplaatsen zijn aangetroffen binnen het bereik (diepte) van de geplande bodemingrepen (niveau 1) in het onderzoeksgebied, heeft de geplande ruimtelijke ontwikkeling hoogstwaarschijnlijk geen impact op het bodemarchief. Diepere, oudere niveaus met een archeologisch potentieel zullen niet of nauwelijks (maximaal 12 m²) aangesneden worden tijdens de geplande werken. Aanvullend vooronderzoek naar deze sites zou meer verstoringen veroorzaken dan de geplande bodemingrepen en bovendien nauwelijks of geen kenniswinst opleveren. Daarenboven is de kans op het aantreffen van sporen in de vroegere Maasgeul, waarin de oudere niveaus voorkomen, klein.

Dit alles maakt dat verder onderzoek van het terrein kosten-baten te duur geacht wordt. Er werd dan ook geen Programma van Maatregelen opgemaakt.

Dat er geen verder archeologisch onderzoek nodig is, neemt niet weg dat de aannemer/uitvoerder van de werken gehouden blijft aan de meldingsplicht van archeologische vondsten moesten deze toch worden aangetroffen. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

BIBLIOGRAFIE

BALL E.A.G., TEBBENS L.A. & VAN DER LINDER C.M. (RED) (2018), Het Maasdal tussen Eijsden en Mook. De bewonings- en gebruiksgeschiedenis van het Maasdal op basis van archeologisch onderzoek in het Malta-tijdperk. (*Nederlandse Archeologische Rapporten 060*), Amersfoort.

BEERTEN, K. (2005), *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart: kaart 26 (Rekem)*, Leuven.

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0.

DE CLERCQ W., BASTIAENS W., DEFORCE K., DESENDER K., ERVYNCK A., GELORINI V., HANECA K., LANGOHR R. EN VAN PETEGEM A. (2001) Waarderend en preventief archeologisch onderzoek op de Axxes-locatie te Merelbeke (prov. Oost-Vlaanderen): een grafheuvel uit de Bronstijd en een nederzetting uit de Romeinse periode, *Archeologie in Vlaanderen* VIII, 123 – 164.

DRIESEN P., DE LANGHE H. EN HIMPE T. (2018).Archeologienota Maasmechelen, Rijksweg. Nieuwbouw van een handelsruimte (*ARON-rapport 619*), Tongeren.

HANECA, K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. EN ERVYNCK A. (2016) Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. (*Onderzoeksrapport 48, OE*), Brussel.

PAULISSEN E. (1973) *Morfologie en Kwartairstratigrafie van de Maasvallei in Belgisch Limburg*, Leuven.

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

Websites:

cartoweb.be

dov.vlaanderen.be

klip.agiv.be

<http://cai.onroerenderfgoed.be>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695&param=inhoud&ref=search>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317&param=inhoud&ref=search>

https://en.wikipedia.org/wiki/Graded_bedding

<https://geo.onroerenderfgoed.be/>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus>

<https://www.encyclo.nl/>

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.ngi.be

www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

